NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 15. marca 1854. *List 21.*

Kmetijski pomenki

v občnem zboru štajarske km. družbe v Gradcu.

(Dalje.)

Gospod dr. Hlubek je razlagal nadalje Marcelovo mašino, s ktero se dajo izlušeni koruzji ali turšični storži na drobno zmleti (Reissmaschine). Omislili so si to mašino peki v Gradcu, kjer se vsak z lastnimi očmí lahko prepriča velike koristi omenjenega drobljača, kteri v eni uri 240 funtov praznih storžev predela v drobni drob (Schrott), ki ga goveda in krave kaj rade jejo. Gosp. dr. Hlubek je dal 7 vaganov tega drobú zmleti v moko, in iz 124 funtov turšičnih storžev se je namlelo 21 funtov lepe, 21 funtov srednje, 28 funt. slabe moke in pa 28 funtov otrobov, vsega skup tedaj 98 funtov. Ker je moka pervih dveh sort tudi za človeško hrano (živež) prav dobra, tedaj se zamore rêči, da iz 100 funtov storžev se namelje 33 funtov za kuho in peko dobre moke. Iz moke perve sorte je dal gosp. dohtar trojni kruh spêči; k enemu se je vzelo četerti del, k druzemu polovíca, k tretjemu 3 četerti storžne moke. Dva hleba vsake sorte sta bila za pokušnjo zboru podana, in le en glas je bil, da po več krajih na kmetih, posebno pa vincarji še dosto slabeji kruh jejo, kakor je bil ta, za kterega se je 3 četert storžne moke vzelo.

Ob času dragine in lakote ni tedaj boljši namestnice krušne moke, kakor je moka iz turšičnih storžev.

Cena tega kruha, en dan po peki vaganega, je bila za funt 3 krajc. od perve sorte, $2^1/_5$ krajc. od druge, in $1^4/_5$ krajc. od tretje sorte, toda storžna moka ni bila v rajtingo vzeta. Se vé da bo funt tega kruha nekoliko dražji, ako se tudi cena moke v rajtingo vzame; vendar bo tudi potem še zmiraj sila dober kup, ker sicer zametovani storži so tako rekoč po nič, in bo le delo z mletvijo nekaj koštalo.

Ker je skorja tega kruha posebno dobrega okusa, so ukazali svitli nadvojvoda iz te moke nekoliko suharja (dvakrat pečenega kruha ali cvibaka) spêči, ki se dá lahko delj časa shraniti in bi utegnil za namako v mleku prav tečno jélo biti.

Dalje je gosp. dr. Hlubek omenil še neke lastnosti Marcelovega drobljača, ki se zlasti kmetovavcem priporoča, in ta lastnost je, da zmelje celi storž z zernjem vred v drobni drob, da tedaj ni treba storžev poprej smukati in jih drobiti za pičo konjem in pitavnim volom. Ta mašina storí vse to ob enem, in ker so zmleti storži veliko tečniši za živino kakor sicer turšičnemu drobu pridevana rezanica, je lahko verjeti velika korist te mašine.

Le eno — pa to veliko — je, da je ta Marcelov mlin ali ta mašina predraga, da bi si jo mogel omisliti tudi mali kmetovavec, ker po razni velikosti veljá od 300 do 600 fl. Želeti pa bi bilo, da bi si jo napravili mlinarji ali soseske (občine) same, in bi potem za majhino mlevšino mleli ljudém turšične storže z zernjem vred ali osmučene.

Svitli najvoda Joan so opomnili potem iz vsih krajev Štajarskega zbrane poslance, da kupčija z domačim vinom zlo péša, in da je tedaj živa potreba prevdarjati: kako bi se ti nadlogi v okom prišlo. Gospod nadvojvoda so nasvetovali: naj bi se po izgledu imenitnih vinskih dežel, kakor Francozkega, Rajnskih okolic, doljne Austrije in Ogerskega, napravila tudi na Štajarskem velika vinska zaloga, v kteri bi se vino na debelo prodajalo in kamor bi se kupci obračali, ki hočejo štajarskega vina kupiti. Tergovstvo s štajarskim vinom se zamore le potem razširiti in povzdigniti, ako se ga enake dobre sorte veliko pridela, sicer zavolj velicih nogradskih razločkov ni mogoče neprenehoma streči kupcom, ki poprašujejo le po eni sorti. Poslanca mariborška sta s krepko in modro besedo podpirala napravo take občne vinske zaloge *), ktera naj se napravi z združenim pristopom štajarskih vinorejcov. Mnoge druge želje so bile razodete, po kterih naj bi se tudi napravljanje vina zboljšalo, in sklep teh pomenkov je bil, da bo pomnoženi odbor vso to zadevo natanko prevdaril, postavo za tako družbo osnoval in vse pripravil, da berž ko bo moč se bo odperla taka občna zaloga štajarskega vina.

Grof Vilhelm Khünberg je v kratkem pa dobro prevdarjenem govoru dokazal potrebo: naj bi se osnovala upna ali zastavna naprava, ker taka naprava, v kteri si zamore vsaki kmetovavec za pošteni činž potrebnega dnarja izposoditi, je živa potreba ne le za Štajarsko, temuč tudi za večidel dežel našega cesarstva. Če bi vsaka dežela tako upnico ali zastavnico imela, bi imelo kmetijstvo veliko pomoč v potrebi, v kteri prevečkrat le pada v roke odertnikov. Nasvet ta je bil enoglasno z željo sprejet: da bi se izpolnil. Odbor družbini bo prevdaril to reč do dobrega in bo osnovo take naprave poslal podružnicam v presodbo, po kteri se bo v prihodnjem občnem zboru sklenila ta za kmetijstvo vsake dežele važna naprava.

(Dalje sledí.)

Premišljevanje

narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Znajdbe po drobnogledih ali povečavnikih.

Narava (natvora) je v malem ravno to, kar je v velikem: ravno tako lepo vredjena v sostavi orjaškega slona, kakor v stvarjenju sirnega červiča. Edini razlo-

*) Tudi gosp. dr. M. je v 100. listu lanskih „Novíc“ lepo razjasnil to potrebo. Vred.

ček je v tem, da očí naše ne morejo pri svoji slabosti popolnoma seči v sostavo prav majhnih teles, in da jim marsikaj uide, kar najdemo z druzimi pripomočki, s kterimi pridemo na pomoč očém, da povekšajo mnogokrat vsako stvar in nam očitno storé tudi naj drobnejšo.

Drobnogledi ali povečavniki nam kažejo nov svet rastlin in žival; nam kažejo, da so tudi take telesca, ki se z golimi očmí celò viditi ne morejo, in da tudi take drobtinice iz mnogih delov obstojé, kterih vsak svojo podobo ima.

Peščene zerna se zde vse okrogle, ko jih ogledujemo z golimi očmí. S povečavniki pa lahko vidimo, da vsako peščeno zerno se od druzih v podobi in velikosti loči. Nektere so okrogle, nektere čveterovoglate, nektere čunjevite, nektere razne neredne podobe. Narčudovitiše pa je, da s pomočjo drobnogleda, ki milionkrat povekšuje, v peščenih zernih nov svet merčesov najdemo. V votlinici peščenega zerna se je prebivališče merčesa našlo. V siru je neko pleme majhnih živalic, ki se jim sirni červiči pravi. Golim očém se kažejo le ko pičice. Povečavniki pa kažejo, da so stvarí čudovite podobe. Ti merčesi imajo ne le očí, gobčka in nog, temuč tudi prezračno telesce, ki je pokrito z dolgo dlačico kakor z bodili.

V rastlinstvu se kaže plesnovina, ki se vlažnih rečí rada prime, kakor cel gojzd mičkinih cvetlic in drevesic. Veje, peresa, cvetje in sad se dajo na njih dobro razločiti. Cvetlice imajo dolge, bele in prezračne stebla. Dokler se ne razcveté, je cvetlica majhni zeleni kroglici podobna; kakor hitro pa dozorí, je bela.

Kakor ni od plesnovine nihče tega mislil, tako neverjetno bi bilo, da prah, ki se vidi na perutih metuljev, ni druzega ko mnogo majhnih peresic, ako bi nas povečavniki tega ne prepričali.

Al v tem premišljevanju, prijatel moj, ti ni treba segati po daljnih rečéh. Ostani sam pri sebi. Ogleduj s povečavnikom svojo lastno kožo. Zgornja mrenica tvoje kože je podobna luskinastemu oklepu kakošne ribe. Zrajtalo se je, da peščeno zerno 250 tacih luskin lahko zagerne, da ena sama luskina 500 potnih luknjic pokriva, in da je tedaj v prostoru, ki je v velikosti peščenemu zernu enak, 125.000 luknjic, skozi ktere koža hlapí in se potí, in skozi ktere koža vunanje stvarí v-se poteguje. Ko bi človek to čudovito napravo kože svoje le enmalo prevdaril, očitno bi mu bilo, da snažnost života je potreba neobhodna za zdravje njegovo.

Kako brezštevilne so stvarí, ki jih je Stvarnik naš po vsi zemlji razširil! Kar vidiš, je le majhen, in znabiti nar manjši del stvarí na svetu vesoljnem. Koliko več je še v naravi tvojim počutkom popolnoma skritega! Čez 30 tisuč rastlín in nekoliko tisuč merčesnih plemen nam je že znanih; al vse to ni nič proti vesoljnosti. Kako bi naše čudenje in stermenje še le rastlo, ko bi se nam enkrat dno morja in rek odgernilo, ko bi mogli na druge planete priti! — In kar je pri tem še nar bolj čudapolno, je to, da v nar manjših stvaréh velike narave vladuje tolikošna modrost, kolikoršna v nar večih delih. Narava je tudi v malenkostih tako redna in pravilna, kakor v nezmernih svetih med nami, kterih obsežje je treba po milionih meriti. Stvarnik skerbí z ravno tako dobrotljivostjo za červa, ki po prahu lazi, kakor za soma, ki se v morju ko stolp dviguje. — Naj nam bo to kazálo, da narmanjša naših sostvarí je vredna naše skerbí, ker je vredna spoznana živeti kakor mi!

O Noriku in Noreji.

Spisal Davorin Terstenjak.

Drugi članek.

Zgodovinski pregled.

(Dalje.)

Keltomanski pisatelji, kteri terdijo, da so Noričani in Tauriščani Kelti, ktere perve je edini v 5. stoletji po Kristu živši prepisevavec Strabonov Zosim, Strabona nerazumivši, za Kelte oglasil, težko bodo premagali s svojimi terjenji opiraje se na nekoliko celtiških besed. Mi hočemo vse te besede presojevati in dokazati, da so obema jezikoma: celtiškemu in slovenskemu lastne, in dedovina iz indiškega pervotnega jezika.

So pa sledeče. Pravijo namreč: Tauer pomeni v celtiškem jeziku goro, tedaj so Tauriščani Kelti in prebivavci gor. Tarw [1]) izvirno ne pomeni gore, temoč tura — tora, bika, kteri je tudi symbol nar večega celtiškega božanstva Hu-ta [2]) bil. Ime njegovega symbola so prenesli na goro, kakor Slovenci, kterim (po Slomšeku) tudi tora pomeni goro. Saj clo v latinskem jeziku pomeni taurus goro, breg, kar sicer bode malo kdo verjel, ali poslušajmo rojenega Latinca Quintiliana (Quint VIII. 2.): „Taurus animal sit an mons, an signum in coelo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum non intelligitur“. Dalje Diomeda (Diomedes 2. 444.): „Fit amphibolia per homonymiam ut cum dicamus taurum, non scias, utrum de armento, an obscoenam corporis partem, an montem, an qui est in sideribus taurum dicamus“. Znal bi kdo rêči, da Quintilian pod besedo mons je menil goro Taurus v Azii, ali čemu bi taka hermenevtika bila potrebna? Ker vidimo, da ima pomen phalla in bika, ter je tudi še tretji mogoči. Saj v slovenskem jeziku pomeni bik žival in lenišnično peč in debelo tersovo korenje, ravno ko v latinskem pomeni „radix arboris“. Ta beseda je vsim indoeuropejskim narodom obča, primeri: sanskritsko dharma, sthüra, Auer = Tauer, kakor ur = tur, ταῦρος taurus, tor, tur, ter. Ravno taka je z besedo din, dinas, dun [3]) Anhöhe, Hügel, Burg, Zaun, Garten, civitas, zato angleško denizen civitate gaudens. Najdemo jo v gerškem θιν, cumulus arenarum, Sandhaufen, v nemškem Dunen, Dünen, in v slavenskem tyn = hrib, veža, dom, primeri: Radotyn, Libotyn, tynska gora, Tynje vesi, in holmi na Českem in Koroškem. Ravno tako je z besedo pen caput, acervus, Bergspitze, gerški βενος, slavenski Ban, caput nationis illiricae, letiški pungis, punnis in punne, sanskritski punga acervus; sem spada tudi slovenska beseda penj, panj, zato slovenska imena Pen, in ime vasi Penoje. Pri galičijskih Polacih je beseda pienina v pomen Bergspitze še tudi poznana.

Tudi celtiška beseda bri, adjektiv brig, bre [4]), Berggipfel, Hügelgipfel, nemore biti za temeljiti dokaz v imenih, ker jo tudi slovenski jezik pozna: breg, brig, Berg. Breg po pravem pomenu Ufer, ripa, zato sanskritski pâraga, ad ulteriorem ripam iens.

Zlo se upirajo keltomanski pisatelji na besedo magus, mag, magen, campus, locus [5]), vendar tudi to pozná slovenski jezik in mi koreniko mag še nahajamo v besedi magila. Nar berže je sanskritski mah, crescere, izvirna korenika besed mag, magen, magila, kakor besede berdo, sanskritski verdh, crescere, ka-

---

[1]) Leibnitz Collectanea etymolog. 142. — [2]) Davies Mythology of the Druids 352. 508. Toland History of the Druids str. 125. — [3]) Leibnitz 116. 118. — [4]) Leibnitz Collectan. etymolog. 79. 98. — [5]) Dr. Zeus Grammat. Celtic. 5. 6. 121.

kor nekteri jezikoslovci hočejo; ali meni se naravniše zdí berdo, bardo, iz par — parvan [1]) izpeljevati.

Ravno taka je s celtiško besedo karn, Felsenspitze [2]), tudi to ima slovenski jezik: kar, ker, čer, rupes, die Felsenspitze.

Tudi beseda bann, kar po Leibnicu pomeni altum visoko, imamo Slaveni v besedi Ban rektor, dominus, princeps, gubernator. Leibnic izpeljava iz bann tudi besedo Bann, Fahne, ab elevatione, fann conspicuum, pen caput in bannus proclamatio [3]). Korenike vsih teh besed najdemo v sanskritu (in tako niso občinsko celtiške, temoč dedovina vsih indoeuropejskih jezikov): bha glänzen, conspicuum esse, bhan erschallen, schreien [4]). Dalje še se opirajo na besedo nart [5]) vis, valor, virtus, tudi ta je indoeuropejska nar, sanskrit. vir, sabinski ner, gerški ανηρ, slavski nar, torej narava, nrava, virtus. Tako je z besedami alb, elpin, alpes, kterim odgovarjajo naše leb — lab — lib — lob — lub — lb, — zato Lubno, Lobnica, Libotin, Liboje, Lobelj itd., imena slovenskih vesí, gor, rek itd. [6]). (Dalje sledí.)

Ozir po svetu.

Rusi staroverci in gerška véra sploh.

Ker v sedanji turški vojski Rusi pravijo, da se vojskujejo za véro, da bi na Turškem rešili brate svoje, ki spoznavajo ravno tisto véro kakor oni, in ker se nasproti močni katoliški glasi *) oglasujejo zoper to početje, ktero jim ni brez nevarnosti za katoliško vero, bi ne utegnilo odveč biti, ako „Novíce“ razločke gerške vére od katoliške tistim popišejo, ki jih ne vejo, ktere vediti pa je sedaj toliko važniši, ker se je na meji gerškega kraljestva v turški deželi, Epirus imenovani, punt med gerškimi prebivavci vnel, ki so tudi kakor Rusi staroverci. Dežela Epirus ima blizo 375.000 stanovavcov, med kterimi je 312.000 kristijanov, kteri so deloma Gerki, deloma (slavjanski) Albanezi in (rumunski) Vlahi. Enaka mešanica stanuje tudi v druzih turških deželah: v Albanii, v Tesalii in Macedonii. Še bolj kakor v pravem gerškem kraljestvu (ki ima svojega lastnega kralja Otona parskega) so se v imenovanih turških okrajnah slavjanski narodi, ki so se v 6. stoletji tukaj naselili, pomešali z majhnimi ostanjki Helencov, kterih omika scer ni nikdar prave poti našla v une bolj severne kraje. Slavjanska in gerška krí se tedaj ni nikdar zedinila v en narod, in ker je en narod vedno druzega preganjal in sovražil, tudi ni bila mogoča narodska omika. Le v tem so si ti narodi edini bili, da so sovražili Turka. Sovražtvo do Turkov je ostal edini narodni značaj teh ljudstev, ki so podložni turškemu sultanu. Al v teku časa se je tudi v tem marsikaj spremenilo; veliko albanskih narodov v Albanii in tračiskem polotoku se je poturčilo in pod imenom „Arnautov“ stopilo pod bandero profeta Mahomeda. Ti so zdaj naj huji sovražniki Grekov, in z njih pripomočjo le je zamogla turška vlada v letu 1821 ubraniti, da se ji niso mogli, po izgledu malega gerškega kraljestva, tudi stanovniki Epira, Albanije, Tesalije in Macedonije odtergati.

Naj že je kakor hoče, in naj, kar se sedaj tudi za gotovo povedati ne more, delajo Gerki za se, da bi razširili sedanjo majhno gerško kraljestvo v veliko in mogočno, kakor je nekdaj bilo, ali naj delajo za Ruse: toliko je gotovo, da bandero gerške vére se predstavlja sedaj kot klic na vojsko, in da v tacih okoljšinah je mikavno, poznati véro starovercov, in toliko važniši je to, ker je to bandero razstavil, kolos ruskega carstva, v kterem, kakor „Neven“ pravi, sonce nikdar ne zahaja, — ki ni le deržava, temuč tako rekoč cel svét, — ki obsega deveti del ljudí naseljene zemlje in 28. del cele zemlje, — kterega, ako bi ga popotnik prehoditi hotel in bi vsaki dan 16 milj hodá storil, bi mogel enako potovati skoz četert leta, — ktero se razširja od Nemčije do Kine in severne Amerike, od belega do černega morja, — v kterem na enem mestu sapa iz ust zmerzuje v led, na drugem dinje zorijo“.

Greki so scer kristijani, pa ne katoliški kristijani; gerška vera se tedaj loči od katoliške vere, in sama še je razcepljena v dve stranki: eni so nezedinjeni Greki, drugi zedinjeni Greki; pervi se v poglavitnih rečéh ločijo od katoliške, — drugi so se večidel zedinili s katoliško, se tedaj „zedinjeni“ Greki imenujejo.

Nezedinjeni Greki se imenujejo tudi staroverci zato, ker se ravnajo v verozakonu, šegah in cerkvenih napravah po kristijanski veri, ki je bila v gerškem carstvu ustanovljena in v starodavnih časih (v 5. stoletju, tedaj pred 14 sto leti) po zmislu patriarhov v Carigradu, Aleksandrii, Antiohii in Jeruzalemu osnovana. Ker se staroverci terdno deržé pravíl te po njih mislih prave cerkve, se imenujejo tudi pravoverci in svojo vero zovejo pravoslavno vero (orthodoxe Kirche).

Zgodbe popisati te razkolnosti ali razdertije, ki je pod papežem Leonom IX. popolnoma ločila gerško cerkev od katoliške, ne spada v namen tega sostavka, v kterem hočemo le ob kratkem povedati pravila gerške cerkve, po kterih se loči od katoliške.

(Konec sledí.)

Slovanski običaji.

Ženitovanje v Dalmacii poleg turške meje.

(Dalje.)

Po dokončanem kosilu se spremljajo na poroko, domačin pa iznese dare in daruje svate od pervega do zadnjega: naj prej iz desne roke dá vsakemu pozlačen cvet (pušelc), kterega si obdarovanec za uho zatakne ali na persi; na to dene vsakemu na levo ramo robec, govoreč na priliko: starašini, kteremu ga naj prej daje: „gospod starašina, da ti je čast!“ Starašina od svatov je paziti dolžan, da vsaki svat svoj dar dobí; zraven tega mora tudi paziti, da dobí robec za druzega starega svata od svata, ki je ostal doma v ženinovi hiši, da ukazuje in pripravlja karkoli za pir, in za popa, ki bo ženine poročal; zastavnik gleda, da dobí robec za cerkveno zástavo, in za dete, ki se bo izneslo pred nevesto, ko bo prišla v hišo.

Kadar se darovi med svate delijo, popevajo snahe in dekleta sledečo pesem:

Risan (Risano) grad lepo naše stanje!
Na tebi so troja vrata stala:
Na ena vrata sonce je sijalo,
Na druga pa živa voda vrela,
In na tretja Kostovi, svatovi,
Med njima sta dever in devica,
Ter čakajo dara od dekleta,
Stanina se hitra našla mati
Iznesla je gospodske darove,
Da daruje vse po redu svate;

---

[1]) Eichhoff 120. — [2]) Leibnitz 102. — [3]) Leibnitz Coll. ety. 92. — [4]) Eichhoff 234. — [5]) Dr. Zeus Gramm. Celt. 78. — [6]) Današnja Cernagora se je velela o času Plinia (Plin. H. N. III.) ager Labeatum, to ni nič druzega kakor okrožje Labljanov, Lobljanov, Lubljancev, Lbljancev = Gorcev, Cernogorcev.

*) „Univers“, katolišk list v Parizu, svetuje celò Napoleonu da naj naravnost reče rusovskemu caru: „Ti imaš pod naj hujim jarmom 14 milionov katoliških kristijanov. Francozka dežela ne more več terpeti mučenja njih; postavi spet altarje njene! Moja zmaga naj osvobodí katoliško vero — in ta svoboda katoličanov naj je delež mojega plena!“

Damačin je darove prejemal
Vse svatove po redu daroval,
Vsakemu dal, kar je koga le šlo,
Déveru pa konja in deklico.
Tud Stanin je oče vun izišel
In deveru svojo hčer izročil:
„Vari meni mojo lepo Stano
Od mojega do Kostov'ga dvora".

Potem svatovni starašina pokliče dévera, da izpeljá nevesto iz komore k mizi na molitvo. Tedaj jo brat in eden od deverov peljata, brat za desno, déver za levo roko. Ko je tako pripeljana, pokličejo svati njene stariše (ali njih namestnike) in vso drugo rodbino, da ji dajo dobro molitvo, pa, vzemši veliki kolač (vertenj) in na njem sreberno čašico vina, ga dajo naj prej očetu, ki se na stol vsede in praša priklicane devere: „Kaj iščete od mene grešnika?" Oni mu pa odgovorijo: „Mi iščemo od takega bana, da rečeš dobro besedo svojemu detetu, tako tud tebi Bog dal vsako dobro, ki ga želiš od njega!" Tedaj rêče, deržé kolač s čašo v roki: „hčerka! da ti Bog dá vsako dobro srečo in vsako dobro, kakor bi tudi jaz sam sebi rad!" Izgovorivši to serkne malo vina iz kozarca, pevci pa zapojejo:

Dober človek! Hitro se steče!
Dobro ti reče! U dobre čase
Dobro ti reče! Pod polne čaše.

Vsemu rodu in plemenu na veliko čast,
Našim pa mladenčom u najbolji čas!
Vsaki rêči in pomisli: da je dober čas!
Tako vam tud naj Bog dá vselej dober čas!

Po tem se z gori rečenimi besedami podá materi kolač, ki jo blagoslovi takole: „hčerka! Bog ti daj dobro srečo! kolikorkrat boš od svojega rodu do svojega doma koračila, toliko ti Bog daj dobrih in srečnih časov!" Ravno tako tudi gre po versti ostala rodbina. V imenovani pesmici se le na mesto „dober človek" devajo rodbinska imena. Nevesta se na vsaki pripev prikloni, samo kadar se veli „našim mladenčom", tedaj ne, ampak pred se sramožljivo gleda. Po z veršeni dobri molitvi, pusti déver deklico in ostane poleg brata, glasonoša pa vzemši kolač ga nese k poroki, kjer ga potem dá popu. Tako vzame in pusti déver čašo; ko pa iz nje ženini pijejo vina, se dá nevesti in pri nji ostane za spomin.

Ko starašina svatom zapové vstati in se na pot spravljajo, prinese fant, ki je dolge puške prejel, zdaj nabite, in dá vsakemu svojo, deklice pa in snahe stopijo v kolo in pojejo:

U ime Boga, u čas dober sonce izteče!
Pojdi z dvora starašina, dôba ti je,
Konji so ti osedlani, ter te čakajo.
In junaki oroženi, ter te gledajo.

In tako prepevajo vse svate po redu. Ko pa svati odhajajo, pojejo naslednje pesmice:

Odvila se zlatna žica od vedra neba,
To ni bila zlatna žica od vedra neba,
No to bila zlatna Stana od dobra roda.
Zavila se zastavniku okolj zastave.
Prošla je Stana od roda (žlahte)
Kakor bučela od roja,
Prijela se svoj'ga devera
Ravno ko zlato cevice.

(Dalje sledí.)

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo kupčijstva je razglasilo, da noben tergovec (kupec), ki teržuje na drobno, ne smé dveh kupčij (štacun) imeti ne na enem, pa tudi v dveh krajih ne. — C. k. ministerstvo je ukazalo, soseskam (občinam), ki imajo potrebno premoženje, vnovič živo na serce položiti, naj zboljšajo plačílo učiteljem, ker perva in poglavna dobrota, ki izvira iz dobro vredjenih ljudskih šol, dohaja soseske same. — Vradni dunajski časnik „Oest. Corr." je naznanil znesek srebernega dnarja in cekinov, ki so bili kovani od leta 1848 do letos: cekinov je bilo skovanih leta 1848 za 4 mil. 780.203 fl. 50 kr., 1849 za 4 mil. 784.627 fl., 1850 za 5 mil. 425.858 fl. 50 kr., 1851 za 7 mil. 539.976 fl., 1852 za 11 mil. 171.150 fl., 1853 za 9 mil. 844.633 fl.; — srebernega dnarja: leta 1848 za 16 mil. 39.012 fl. 6 kr., 1849 za 18 mil. 84.922 fl. 14 kr., 1850 za 8 mil. 363.785 fl. 53 kr., 1851 za 4 mil. 673.873 fl., 1852 za 4 mil. 989.960 fl., 1853 za 16 mil. 576.346 fl.; — v vsem skupej tedaj cekinov za 43 mil. 546.478 fl. 40 kr., srebra za 68 mil. 727.899 fl. 13 kr. — Vojna barka (parnik z 300 konj in v stanu 31 naj večjih topov nositi) na čast maršalu Radeckemu napravljena in po njem „Radecki" imenovana, od ktere se že dolgo dolgo nič slišalo ni, se izdeluje na Angležkem in že to spomlad bo v Terstu splavala na morje; po dovoljenju cesarjevem se ima znesek, ki manjka prostovoljnim doneskom, donesti iz deržavne dnarnice. — Pretekle dni ste se iz rusovsko-turške vojske spet dve izmišljene vojski pripovedale; enkrat so Rusi Turkom Kalafat vzeli, drugikrat Turki Rusom Gjurgjevo, — oboje je prazna govorica. Za gotovo pa se pripoveduje, da so Rusi po večdnevni prizadevi pokončali tiste okope (šance), ki so jih Turki napravili nasprot Brajle in jim vzeli baterije, da Turki iz tega mesta ne morejo streljati na barke rusovske jadrajoče po Donavi. Kalafata pa Rusi niso napadli, marveč so se z večíno ondašnje armade podali proti Kalarašu in proti Krajovi, v taborišču pred Kalafatom pa pustili le okoli 10 do 12.000 mož. Zdej je gotovo, da je knez Paskievič Erivanski izvoljen vojskovodja rusovske armade ob Donavi. Rusovska vlada še zmirom vse žile napenja v pripravah za vojsko, in kar je zvedila, da bote angležka in francozka armada poslale vojne barke tudi na izhodno morje, skerbí na vso moč tudi za brambo na tem mestu in popravlja in napravlja terdnjave na rusovskem bregu izhodnega morja; tudi poleg Odese bo nek postavila taborišče z 30.000 vojaki, in bo v Sebastopol še veči moč djala. — Kakor je francozki minister unanjih oprav razposlal pismo vsim poslancom svoje vlade, v kterem zagovarja pravico francozko-angležkega postopanja, ravno tako je storil tudi rusovski minister, zagovarjaje pravc rusovsko. — Za potrebe deržavine bo tudi francozka vlada najela 250 milionov frankov. Maršal St. Arnaud, dosihmal vojni minister, če lih je bolehen, gré na Turško za vojskovodja francozkega in pride 21. t. m. v Toulon, kjer bo 36.000 vojakov za odhod pripravljenih. — Kraljica angležka je 10. t. m. ogledovala angležke vojne barke, ki so drugi dan imele odriniti na izhodno morje. Minister Clarendon je naznanil gornji zbornici, da odsihmal zamorejo na Turškem tudi kristijani pred sodbo priče biti, kar jim dosihmal ni bilo pripušeno. — Punt Gerkov v Epiru omahuje. — V Azii zavolj hude zime počiva rusovsko-turška vojska.

Stan kursa na Dunaji 13. marca 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	84 7/8 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	79 1/2 fl.
	4 1/2 „	74 1/2 „	Windišgrac. „ „ 20 „	27 1/2 „
	4 „	69 „	Waldštein. „ „ 20 „	29 „
	3 „	54 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10 1/4 „
	2 1/2 „	43 1/2 „	Cesarski cekini	6 fl. 4
Oblig. 5% od leta 1851 B		108 „	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 13
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		84 „	Suverendor	17 fl. 55
Zajemi od leta 1834 . .		211 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		118 3/4 „	na 100 fl. .	29 1/4 fl.

V Terstu 11. marca 1854: 72. 46. 52. 58. 49.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 22. marca 1854.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*